

Αριθμός	257/2018			
ΤΟ	ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ	ΤΟΥ	ΑΡΕΙΟΥ	ΠΑΓΟΥ
Δ'	Πολιτικό			Τμήμα

Συγκροτήθηκε από τους Δικαστές: Ειρήνη Κιουρκτσόγλου - Πετρουλάκη, Αντιπρόεδρο του Αρείου Πάγου, Ελένη Διονυσοπούλου, Σοφία Ντάντου, Γεώργιο Χοϊμέ και Ναυσικά Φράγκου, Αρεοπαγίτες.\

Συνήλθε σε δημόσια συνεδρίαση στο Κατάστημά του, στις 17 Φεβρουαρίου 2017, με την παρουσία και του Γραμματέα Αθανασίου Λιάπη, για να δικάσει μεταξύ: Του αναιρεσειόντος: Ελληνικού Δημοσίου, που εκπροσωπείται νόμιμα από τον Υπουργό Οικονομικών, που κατοικοεδρεύει στην Αθήνα, το οποίο εκπροσωπήθηκε από την Εμμανουέλα Πανοπούλου, Πάρεδρο ΝΣΚ, με δήλωση του άρθρου 242 παρ. 2 ΚΠολΔ.

Των αναιρεσιβλήτων: 1) Α. Μ. του Δ., κατοίκου ... (ΑΚΠ 332), 2) Μ. χας Ν. Χ., το γένος Ι. Α., κατοίκου ... (ΑΚΠ 330), 3) Σ. Π. του Ι., κατοίκου ... (ΑΚΠ 330) και 4) Ε. Π. του Ι., κατοίκου ... (ΑΚΠ 330), οι οποίοι εκπροσωπήθηκαν από τον πληρεξούσιο δικηγόρο τους Στυλιανό Αθανασούλια με δήλωση του άρθρου 242 παρ. 2 ΚΠολΔ. Η ένδικη διαφορά άρχισε με την από 27-7-2014 αίτηση καθορισμού οριστικής τιμής μονάδος αποζημίωσης απαλλοτρίωσης των ήδη αναιρεσιβλήτων (μετά την έκδοση της 238/2011 απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Κυπαρισσίας που καθόρισε προσωρινή τιμή μονάδος αποζημίωσης), που κατατέθηκε στο Εφετείο Καλαμάτας και συνεκδικάστηκε με την από 9-2-2015 (διά των προτάσεων) ανταίτηση του ήδη αναιρεσειόντος.

Εκδόθηκε η 65/2015 απόφαση του Τριμελούς Εφετείου Καλαμάτας, την αναίρεση της οποίας ζητεί το αναιρεσείον με την από 24-3-2016 αίτησή του. Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης αυτής, με Εισηγήτρια την Αρεοπαγίτη Ναυσικά Φράγκου, που εκφωνήθηκε από το πινάκιο, οι διάδικοι παραστάθηκαν όπως σημειώνεται πιο πάνω.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Από τις συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 17 παρ. 2 και 3 του ισχύοντος Συντάγματος και 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα δικαιώματα του ανθρώπου (ΕΣΔΑ), συνάγεται, ότι για τον προσδιορισμό της "πλήρους αποζημίωσης" λαμβάνεται υπόψη η αξία του απαλλοτριούμενου ακινήτου κατά το χρόνο της πρώτης συζήτησης ενώπιον του δικαστηρίου της αίτησης καθορισμού (προσωρινού ή οριστικού, σε περίπτωση παράλειψης του προσωρινού) της αποζημίωσης αυτής, καθώς και η δαπάνη του ιδιοκτήτη του απαλλοτριούμενου ακινήτου, η οποία ναι μεν δεν συνδέεται άμεσα με την αξία του ακινήτου, είναι όμως συνέπεια της απαλλοτρίωσης της ιδιοκτησίας.

Εξάλλου, κατά το άρθρο 13 παρ. 4 ν. 2882/2001, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 128 παρ. 2 ν. 4070/2012, που εφαρμόζεται και στις εκκρεμείς απαλλοτριώσεις, κατά το άρθρο 146 παρ. 9 του ίδιου νόμου, "Εάν απαλλοτριωθεί τμήμα ακινήτου με αποτέλεσμα η αξία του τμήματος που απομένει στον ιδιοκτήτη να μειωθεί σημαντικά σε σχέση με την κύρια ή αποδεδειγμένως υφισταμένη δευτερεύουσα κατά προορισμό χρήση, μπορεί να προσδιορίζεται με την απόφαση καθορισμού της αποζημίωσης και ιδιαίτερη αποζημίωση για το τμήμα που απομένει στον ιδιοκτήτη και η οποία καταβάλλεται μαζί με την αποζημίωση για το απαλλοτριούμενο. Για τον προσδιορισμό της ιδιαίτερης αποζημίωσης λαμβάνεται υπόψη από το δικαστήριο, ιδίως, η κατάσταση του ακινήτου πριν και μετά την απαλλοτρίωση, η σημαντική επιδείνωση των γεωμετρικών στοιχείων και της οικονομικής και εμπορικής εκμεταλλεύσεως αυτού, όπως επίσης ότι η ζημία του απομένοντος θα επέλθει μετά βεβαιότητας μετά την απότμηση του απαλλοτριούμενου τμήματος". Υφίσταται δε μείωση της αξίας του το τμήμα του ακινήτου που απομένει μετά την απαλλοτρίωση και όταν χάνει την οικοδομησιμότητά του, την οποία είχε το όλο ακίνητο προ της απαλλοτριώσεως.

Κατά την έννοια του άρθρου 559 εδ. 19 ΚΠολΔ, λόγος αναίρεσης για έλλειψη νόμιμης βάσης της απόφασης ιδρύεται όταν από τις αιτιολογίες της δεν προκύπτουν με σαφήνεια τα περιστατικά που είναι αναγκαία, για να κριθεί αν στη συγκεκριμένη περίπτωση συντρέχουν οι προϋποθέσεις της διάταξης που εφαρμόστηκε ή δεν συντρέχουν, ώστε να αποκλείεται η εφαρμογή της, καθώς και όταν η απόφαση δεν έχει καθόλου αιτιολογίες ή έχει αιτιολογίες ελλειπείς ή αντιφατικές ως προς το νομικό χαρακτηρισμό των πραγματικών περιστατικών τα οποία έγιναν δεκτά και έχουν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης. Στην προκειμένη περίπτωση, όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφασή του, το Εφετείο δέχτηκε ανέλεγκτα τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: "Με την υπ' αριθμ. 7696/23-5-2007 απόφαση της Γενικής Γραμματέως της Περιφέρειας Πελοποννήσου, που δημοσιεύθηκε στην ΕτΚ (τεύχος Αναγκαστικών Απαλ/σεων, με αριθμ. 265/22-6-2007) και την υπ' αριθμ. 75062/17704/24-11-2008 απόφαση του ίδιου οργάνου (περί διόρθωσης κτηματολογικών στοιχείων) κηρύχθηκε αναγκαστική απαλλοτρίωση για λόγους δημόσιας ωφέλειας, και ειδικότερα για την κατασκευή του τμήματος Γαργαλιάνοι - Ρωμανός της εθνικής οδού Κυπαρισσίας - Φιλιατρών - Πύλου Νομού Μεσσηνίας, συνολικής έκτασης 475.941,60 τετρ. μέτρων, που βρίσκεται στην περιοχή των πρώην Δήμων Γαργαλιάνων και Νέστορος, Τριφυλίας και Πύλου, που εικονίζεται με κλίμακα 1:500 στα από Δεκέμβριος 2004 και αριθμ. σχεδίου 2.1/13, 2.2/13, 2.3/13, 2.4/13, 2.5/13, 2.6/13, 2.7/13, 2.8/13, 2.9/13, 2.10/13, 2.11/13, 2.12/13, 2.13/13 συνταχθέντα κτηματολογικά διαγράμματα και κτηματολογικό πίνακα, που θεωρήθηκαν στις 14-7-2005 από τον προϊστάμενο της Δ/σης Δημοσίων Έργων της Περιφέρειας Πελοποννήσου Γ. Κ. και μετά από διορθώσεις ελέγχθηκαν στις 14-10-2008 από τον επιβλέποντα μηχανικό Π. Π. και θεωρήθηκαν αυθημερόν από τον προϊστάμενο της Δ/σης Ελέγχου Κατασκευής Έργων (Δ.Ε.Κ.Ε) Γ. Π.. Με την ανωτέρω πράξη απαλλοτριώνονται τμήματα των ιδιοκτησιών, που αναγράφονται στα ως άνω κτηματολογικά διαγράμματα, και οι οποίες συνορεύουν με την υπό κατασκευή οδό Γαργαλιάνων - Ρωμανού. Περαιτέρω, αποδεικνύεται ότι ο πρώτος εκ

των αιτούντων, Α. Μ. του Δ. τυγχάνει συγκύριος σε ποσοστό 3/4 εξ' αδιαιρέτου ενός αγρού, που βρίσκεται στη θέση "... " της κτηματικής περιφέρειας Γαργαλιάνων του Δήμου Τριφυλίας, συνολικής έκτασης 14.573,04 τετρ. μέτρων με 300 περίπου εντός αυτού φυόμενα ελαιόδενδρα, συνορευόμενος βόρεια, εν μέρει με ιδιοκτησία κληρονόμων Δ. Μ. και εν μέρει με αγροτικό δρόμο, νότια με ιδιοκτησία Π. Π., ανατολικά με ιδιοκτησία κληρονόμων Δ. Μ., δυτικά, εν μέρει με τους τελευταίους και εν μέρει με ιδιοκτησία Δ. Α. και νοτιοδυτικά με ιδιοκτησία Δ. Α.. Το ακίνητο αυτό περιήλθε στον αιτούντα κατά ποσοστό 3/4 εξ' αδιαιρέτου δυνάμει εξ' αδιαθέτου κληρονομικής διαδοχής από τον αποβιώσαντα κατά το έτος 1995 πατέρα του, Δ. Μ., αληθινό και μη αμφισβητούμενο κύριο αυτού, την οποία αποδέχθηκε με την υπ' αριθμ. .../22-10-1996 πράξη αποδοχής κληρονομιάς του συμβ/φου Αθηνών Α. Δ., νομίμως μεταγεγραμμένη στα βιβλία μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Πλαταμώνος στον τόμο 133 και με αριθμό .... Τμήμα του ως άνω αγρού, εμβαδού 3.495,60 τετρ. μέτρων, το οποίο περιλαμβάνει ως συστατικά 75 μεγάλα ελαιόδενδρα και το οποίο φέρει ΑΚΠ 332 απαλλοτριώθηκε για την εκτέλεση του ανωτέρω έργου. Δυνάμει της υπ' αριθμ. 93/2013 απόφασης του Δικαστηρίου τούτου προσδιορίστηκε για το ακίνητο αυτό οριστική τιμή μονάδας αποζημίωσης, χωρίς κλήτευση του αιτούντος, στο ποσό των 15 ευρώ ανά τετρ. μέτρο. Το αγροτικό αυτό ακίνητο, λόγω της γονιμότητας του εδάφους του, προσφέρεται για κάθε είδους καλλιέργεια, εντάσσεται δε στην ευρύτερη περιοχή των ακινήτων που γειτνιάζουν (άλλα λιγότερο άλλα περισσότερα) με τη διεθνούς φήμης τουριστική εγκατάσταση, με την επωνυμία "...", λόγος για τον οποίο η εν λόγω περιοχή έχει προοπτικές τουριστικής και συνακόλουθα οικονομικής ανάπτυξης• επίσης λόγω της εκτεταμένης άριστης ποιότητας ακτογραμμής της θάλασσας στην περιοχή αυτή αναπτύσσονται και τουριστικές εγκαταστάσεις μικρότερης κλίμακας, που αποβλέπουν στην εκμετάλλευση της αυξανόμενης τουριστικής κίνησης. Για τους λόγους αυτούς η αξία του εδάφους συνορευόμενου, με το ένδικο, ακινήτου, με ΑΚΠ 333, ιδιοκτησίας Β. Μ. καθορίστηκε οριστικά με την ανωτέρω υπ' αριθμ. 93/2013 απόφαση του Δικαστηρίου τούτου στο ποσό των 25 ευρώ ανά τετρ. μέτρο. Ωστόσο, επειδή η παρατεταμένη ελληνική οικονομική κρίση έχει οδηγήσει σε μείωση της ζήτησης και συνακόλουθα και της αξίας των ακινήτων σε ολόκληρη την επικράτεια, ακόμα και σε αμιγώς τουριστικές περιοχές, πρέπει, κατά την κρίση του Δικαστηρίου τούτου, η αξία του να προσδιοριστεί οριστικά στο ποσό των 20 ευρώ ανά τετρ. μέτρο, η οποία ανταποκρίνεται στην πραγματική του αξία, κατά τον κρίσιμο χρόνο συζήτησης της παρούσας αίτησης, η οποία απέχει δύο και πλέον έτη από το χρόνο συζήτησης της ανωτέρω απόφασης περί οριστικού προσδιορισμού της αξίας αυτών, συνεχούς, ωστόσο, και εντεινόμενης οικονομικής κρίσης, που επηρεάζει άμεσα και την αξία των ακινήτων, η οποία παρουσιάζει διαρκή φθίνουσα πορεία, παρά τα αντίθετα υποστηριζόμενα από τον αιτούντα. Περαιτέρω, αποδεικνύεται ότι οι δεύτερη, τρίτος και τέταρτη εκ των αιτούντων τυγχάνουν συγκύριοι σε ποσοστό 11/24 εξ' αδιαιρέτου η δεύτερη, Μ. χήρα Ν. Χ., και 1/24 εξ' αδιαιρέτου ο καθένας από τους τρίτο και τέταρτη, Σ. και Ε. Π., ενός ελαιοπεριβόλου, που βρίσκεται στη θέση "... " και στην ειδικότερη θέση "... " της κτηματικής περιφέρειας Γαργαλιάνων του Δήμου Τριφυλίας, συνολικής έκτασης 33.950 τετρ. μέτρων, με 500 περίπου εντός

αυτού φυόμενα ελαιόδενδρα, συνορευόμενο νοτιοδυτικά, δυτικά και βορειοδυτικά με ιδιοκτησία κληρονόμων Α. Β., βόρεια με ποτάμι, βορειοανατολικά με ιδιοκτησία Κ. Α., ανατολικά με ιδιοκτησία Μ. Μ. - Κ. και νοτιοανατολικά εν μέρει με ιδιοκτησία Μ. Μ. - Κ. και εν μέρει με ιδιοκτησία Α. Π.. Το ακίνητο αυτό περιήλθε στην δεύτερη αιτούσα (Μ. χήρα Ν. Χ.) κατά ποσοστό 3/12 ή 6/24 εξ' αδιαιρέτου δυνάμει εξ' αδιαθέτου κληρονομικής διαδοχής από τον αποβιώσαντα κατά το έτος 1972 πατέρα της, Ι. Α., κύριο αυτού (ο οποίος κληρονομήθηκε από τη σύζυγό του και τα τρία τέκνα του), την οποία αποδέχθηκε με την υπ' αριθμ. .../15-3-1982 πράξη αποδοχής κληρονομίας του συμβολαιογράφου Πλαταμώδους Χ. Μ., νομίμως μεταγεγραμμένη στα βιβλία μεταγραφών του Υποθ/κείου Πλαταμώδους στον τόμο 115 και με αριθμό .... Επίσης, σε ποσοστό 1/12 ή 2/24 εξ' αδιαιρέτου δυνάμει εξ' αδιαθέτου κληρονομικής διαδοχής από την αποβιώσασα κατά το έτος 1991 μητέρα της, Μ. χα Ι. Α., την οποία (κληρονομία) αποδέχθηκε με την υπ' αριθμ. .../2007 πράξη αποδοχής κληρονομίας του συμβ/φου Πλαταμώδους Δ. Γ., νομίμως μεταγεγραμμένη στα αυτά ως άνω βιβλία στον τόμο 151 και με αριθμό 442. Τέλος, σε ποσοστό 1/8 ή 3/24 εξ' αδιαιρέτου δυνάμει δωρεάς από την αδελφή της Α. Α. συζ. Ι. Π., με το υπ' αριθμ. .../2007 συμβόλαιο δωρεάς εν ζωή του αυτού ως άνω συμβ/φου, νομίμως μεταγεγραμμένο στα ίδια ανωτέρω βιβλία στον τόμο 151 και με αριθμό .... Στη συνέχεια το ίδιο ακίνητο περιήλθε στους λοιπούς δύο αιτούντες (αδέλφια, Σ. και Ε. Π.) σε ποσοστό 1/24 εξ' αδιαιρέτου στον καθένα από αυτούς δυνάμει κληρονομίας από την αποβιώσασα κατά το έτος 1991 γιαγιά τους, Μ. χα Ι. Α., η οποία κληρονομήθηκε εξ' αδιαθέτου από τη μητέρα τους Α. Π., μετά την αποποίηση του κληρονομικού μεριδίου της τελευταίας και την περιέλευσή του, σ' αυτούς, την οποία κληρονομία αποδέχθηκαν με την υπ' αριθμ. .../2007 πράξη αποδοχής κληρονομίας του αυτού ως άνω συμβ/φου, νομίμως μεταγεγραμμένη, όπως ανωτέρω διαλαμβάνεται. Τμήμα του ανωτέρω αγρού, εμβαδού 5.658,10 τετρ. μέτρων, το οποίο περιλαμβάνει ως συστατικά 90 μεγάλα ελαιόδενδρα και 4 μικρά ελαιόδενδρα και το οποίο φέρει ΑΚΠ 330, απαλλοτριώθηκε για την εκτέλεση του ανωτέρω έργου. Ωστόσο, σύμφωνα με το υπ' αριθμ. πρωτ. .../6-2-2015 έγγραφο του Δασαρχείου Κυπαρισσίας τμήμα, εμβαδού 312 τετρ. μέτρων της ανωτέρω απαλλοτριωθείσας με ΑΚΠ 330 έκτασης, το οποίο εμφανίζεται και αποτυπώνεται στο συνημμένο σε αυτό σχεδιάγραμμα (με τα στοιχεία Ξ28', Μ1, Ν1', 028α, Ξ28γ, Ξ28β, Ξ28α και Ξ28') έχει χαρακτηριστεί ως δασική έκταση και συνεπώς το Δικαστήριο τούτο πρέπει, ενόψει της αμφισβήτησης αυτής, να απέχει από την αναγνώριση των αιτούντων (2ης, 3ου και 4ης) ως δικαιούχων της αποζημίωσης απαλλοτρίωσης για το τμήμα αυτό. Περαιτέρω, δυνάμει της προαναφερόμενης υπ' αριθμ. 93/2013 απόφασης του Δικαστηρίου τούτου προσδιορίστηκε και για το ακίνητο αυτό οριστική τιμή μονάδας αποζημίωσης, χωρίς κλήτευση των αιτούντων, ομοίως στο ποσό 15 ευρώ ανά τετρ. μέτρο. Όμως, για τους ίδιους (ακριβώς) λόγους που εκτέθηκαν και για το όμορο απαλλοτριωθέν προαναφερόμενο ακίνητο, με ΑΚΠ 332 (ιδιοκτησίας του πρώτου αιτούντος) η αξία και αυτού πρέπει να προσδιοριστεί οριστικά στο ποσό των 20 ευρώ ανά τετρ. μέτρο. Επίσης αποδεικνύεται ότι μετά την απαλλοτρίωση απομένει τμήμα, εμβαδού 1.849,48 τετρ. μέτρων, το οποίο ήταν αρχικά ενιαίο με το υπόλοιπο αγρόκτημα, που ήταν άρτιο και οικοδομήσιμο, όμως, μετά την απαλλοτρίωση αποχωρίστηκε

(κατατηρήθηκε) και υφίσταται μείωση της αξίας του σε ποσοστό 50%, διότι καθίσταται πλέον (κατά τον δευτερεύοντα προορισμό του) μη άρτιο και μη οικοδομήσιμο, ενώ δυσχεραίνεται και η γεωργική του εκμετάλλευση, λόγω του ότι μεγάλες πέτρες εκσκαφής έχουν τοποθετηθεί κατά μήκος του ορίου του με το νεοανοιχθέντα, έμπροσθεν αυτού, δρόμο. Ακολουθώντας, σύμφωνα με το κτηματολογικό διάγραμμα και τους κτηματολογικούς πίνακες, που προσκομίζει και επικαλείται το υπόχρεο σε αποζημίωση Ελληνικό Δημόσιο, τμήματα του ακινήτου με ΑΚΠ 332, συνολικού εμβαδού 2.803,30 τετρ. μέτρων καθώς και τμήματα του ακινήτου με ΑΚΠ 330, συνολικού εμβαδού 3.665,60 τετρ. μέτρων δεν αποζημιώνονται, καθόσον θεωρείται ότι λόγω της απαλλοτρίωσης και της παρεχόμενης σ' αυτά ωφέλειας οι ιδιοκτήτες τους αυτοαποζημιώνονται. Ωστόσο, όπως και τελεσίδικα κρίθηκε με την ανωτέρω υπ' αριθμ. 93/2013 απόφαση του Δικαστηρίου τούτου η εκτέλεση του ανωτέρω συγκοινωνιακού δικτύου (αυτοκινητόδρομου), ανεξαρτήτως των γενικότερων πλεονεκτημάτων για τους αιτούντες και τους κατοίκους της περιοχής αλλά και τους λοιπούς χρήστες της οδού, υπό το πρίσμα της συντομότερης μετακίνησης ανθρώπων και μεταφοράς αγαθών, επειδή το συγκεκριμένο τμήμα του (χ.θ. 0+000 έως 11+844,65) κατασκευάζεται με μεταλλικά στηθαία ασφαλείας και θα είναι υπερυψωμένος σε ολόκληρο σχεδόν το μήκος του (κλειστός αυτοκινητόδρομος), τα προαναφερόμενα ακίνητα δεν αποκτούν κατά άμεσο τρόπο πρόσωπο και πρόσβαση σ' αυτόν, συνεπώς οι αιτούντες δεν θα αποκτήσουν άμεση ωφέλεια ως παρόδιοι σε διανοιγόμενη εθνική οδό ιδιοκτήτες και επομένως δεν υποχρεούνται σε αποζημίωση τρίτων ιδιοκτησιών ούτε σε αυτοαποζημίωση. Κατ' ακολουθία όλων των ανωτέρω η υπό κρίση αίτηση πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή ως και κατ' ουσία βάσιμη και να απορριφθεί η ανταίτηση, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο διατακτικό της παρούσας". Έτσι που έκρινε ο Εφετείο διέλαβε σαφείς και επαρκείς αιτιολογίες ως προς τη μείωση της αξίας της ιδιοκτησίας των αναιρεσιβλήτων δευτέρας, τρίτου και τετάρτης με αριθμό κτηματολογικού πίνακα 330, λόγω της απωλείας του μετά την απαλλοτρίωση της αρτιότητάς του και της οικοδομησιμότητας του, ως προς την κατά τον δευτερεύοντα προορισμό χρήση του, αλλά και λόγω του ότι δυσχεραίνεται και η γεωργική του εκμετάλλευση λόγω του ότι ογκώδη υλικά εκσκαφής έχουν τοποθετηθεί κατά μήκος του ορίου του με τον νεοανοιχθέντα έμπροσθεν αυτού δρόμο, παρά όσα για το αντίθετο υποστηρίζει το αναιρεσεϊόν. Ειδικότερα το τελευταίο με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως αποδίδει στην προσβαλλομένη απόφαση πλημμέλειες από τον αριθμό 19 του άρθρου 559 ΚΠολΔ επικαλούμενο ότι περιέχει ανεπαρκείς αιτιολογίες: 1) αναφορικά με το α) ποια ήταν η αρχική έκταση του όλου ακινήτου πριν την απαλλοτρίωση, β) ποιος ο χρόνος δημιουργίας του, γ) ποιες οι προϋποθέσεις μεγίστου ορίου οικοδομησιμότητάς του, (εάν είχε δηλ. πρόσοψη σε εθνική οδό ή σε οδό άλλου χαρακτήρα και ποιού, παράπλευρη της Εθνικής Επαρχιακής ή Κοινοτικής), όπως επίσης και μετά από αυτή για το εναπομείναν τμήμα της, 2) διότι δεν αναφέρεται το είδος της γεωργικής εκμεταλλεύσεως και ο τρόπος με τον οποίο επηρεάζεται το μέγεθος της γεωργικής εκμεταλλεύσεως από την εναπόθεση ογκολίθων στο όριο του εναπομείναντος τμήματος με τον νεοανοιγθέντα δρόμο, 3) διότι δεν αναφέρει εάν η εναπομείνανσα έκταση τόσο ως προς τον γεωργικό όσο και ως προς τον οικοδομικό προορισμό της

υφίσταται σημαντική ζημία. Οι αιτιάσεις όμως αυτές είναι απαράδεκτες, διότι στην πληττόμενη απόφαση περιλαμβάνονται παραδοχές ότι πριν την απαλλοτρίωση το ακίνητο των αναιρεσιβλήτων είχε επιφάνεια 33.950 τ.μ. και ως εκ τούτου ήταν άρτιο και οικοδομήσιμο κατά τον κανόνα, και όχι κατά παρέκκλιση όπου έχει σημασία ο χρόνος δημιουργίας του ακινήτου (ΠΔ 1985 αριθ. 1 και 2), σχετικώς με τα όρια του (αρχικού) ακινήτου από την περιγραφή των οποίων προκύπτει η μη ύπαρξη προσόψεως αυτού σε Εθνική ή επαρχιακή οδό, ή κοινόχρηστο δρόμο, ότι στο όριο της προσόψεως του εναπομείναντος υφίσταται νεοανοιγείς δρόμος, και ότι το ακίνητο τόσο στην αρχική μορφή όσο και το εναπομείναν είναι ελαιοπερίβολο. Κατά συνέπεια ο πρώτος λόγος αναιρέσεως είναι αβάσιμος και πρέπει να απορριφθεί. Οι διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 1, 3 και 4 ν. 653/1977 "περί υποχρεώσεως των παρόδιων ιδιοκτητών για την διάνοιξη εθνικών οδών κ.λπ.", που εισάγουν αμάχητο τεκμήριο ωφέλειας για τα ακίνητα που αποκτούν πρόσοψη επί των διανοιγόμενων εθνικών οδών, η ισχύς των οποίων επεκτάθηκε, με το άρθρ. 62 παρ. 9 και 10 ν. 947/1979, και στις νέες χαράξεις και διαπλατύνσεις των εθνικών οδών και στους επαρχιακούς και δημοτικούς δρόμους, αντίκειται στο άρθρο 1 εδάφ. α' του Πρώτου (Πρόσθετου) Πρωτοκόλλου της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ), η οποία, μετά την επικύρωσή της, εκ νέου, με το ν.δ. 53/1974, αποτελεί εσωτερικό δίκαιο και υπερισχύει από κάθε άλλη διάταξη του εσωτερικού δικαίου, άρα και των προαναφερομένων διατάξεων του ν. 653/1977, κατ' άρθρ. 28 παρ. 1 του Συντάγματος. Ωστόσο, το τεκμήριο αυτό δεν καταργείται, αλλά εξακολουθεί να ισχύει πλέον ως μαχητό και, συνεπώς, αν οι παρόδιοι ιδιοκτήτες θεωρούν ότι δεν ωφελούνται από την απαλλοτρίωση, μπορούν να το καταρρίψουν, αποδεικνύοντας ότι δεν ωφελούνται και να διεκδικήσουν την αντίστοιχη αποζημίωση, ήτοι ρύθμιση που προβλέπεται ρητά πλέον και από το άρθρο 33 ν. 2971/2001. Ήδη, κατά τις διατάξεις του άρθρου 33 παρ. 1, 2, 3, 6 και 7 του ν. 2971/2001, το τεκμήριο της ωφελείας των ιδιοκτητών κατά διατάξεις του νόμου 653/1977 είναι, όπως προαναφέρθηκε, μαχητό και κρίνεται, μετά την κήρυξη της απαλλοτρίωσης, από το αρμόδιο για τον οριστικό προσδιορισμό της αποζημίωσης Εφετείο, κατά την ειδική διαδικασία του άρθρου αυτού. Μάλιστα, από το συνδυασμό των διατάξεων των παραγράφων 1 και 4 του άρθρου αυτού (33 του ν. 2971/2001) προκύπτει ότι τα στοιχεία, για την ωφέλεια ή μη του ακινήτου, διευρύνονται και, εκτός από την πρόσοψη επί της διανοιγόμενης οδού που προέβλεπε ο νόμος 653/1977, ορίζονται (ενδεικτικά) και η δυνατότητα πρόσβασης του ακινήτου στο έργο ή στα έργα που περιλαμβάνονται στη ζώνη απαλλοτρίωσης, η δημιουργία επιπτώσεων στις χρήσεις του ακινήτου και η αρτιότητα και οικοδομησιμότητα του ακινήτου κατά τις διατάξεις που ισχύουν. Εξάλλου, κατά τη διάταξη του άρθρου 559 αριθμ. 19 ΚΠολΔ, αναίρεση επιτρέπεται αν η απόφαση δεν έχει νόμιμη βάση και ιδίως αν δεν έχει καθόλου αιτιολογίες ή έχει αιτιολογίες αντιφατικές ή ανεπαρκείς σε ζητήματα που ασκούν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης. Από τη διάταξη αυτή, που αποτελεί κύρωση της παράβασης του άρθρου 93 παρ. 3 του Συντάγματος, προκύπτει ότι ο πιο πάνω λόγος αναίρεσης ιδρύεται όταν στην ελάσσονα πρόταση του νομικού συλλογισμού δεν εκτίθενται καθόλου πραγματικά περιστατικά (έλλειψη αιτιολογίας) ή όταν τα εκτιθέμενα δεν καλύπτουν όλα τα στοιχεία που απαιτούνται βάσει του πραγματικού του εφαρμοστέου κανόνα

δικαίου για την επέλευση της έννομης συνέπειας που απαγγέλθηκε ή την άρνησή της (ανεπαρκής αιτιολογία) ή όταν αντιφάσκουν μεταξύ τους (αντιφατική αιτιολογία). Για να είναι ορισμένος ο λόγος αυτός πρέπει να διαλαμβάνονται στο αναιρετήριο: α) οι πραγματικές παραδοχές της απόφασης ή μνεία ότι αυτή δεν έχει καθόλου αιτιολογίες, β) ο ισχυρισμός (αγωγικός, ένσταση) και τα περιστατικά που προτάθηκαν για τη θεμελίωσή του, ως προς τον οποίο η έλλειψη, η ανεπάρκεια ή η αντίφαση και η σύνδεσή του με το διατακτικό και γ) εξειδίκευση του σφάλματος του δικαστηρίου, δηλαδή, αν πρόκειται για παντελή έλλειψη αιτιολογίας, μνεία μόνο τούτου, αν πρόκειται για ανεπαρκή αιτιολογία, ποία επιπλέον περιστατικά έπρεπε να αναφέρονται ή ως προς τι υπάρχει έλλειψη νομικού χαρακτηρισμού και, αν πρόκειται για αντιφατικές αιτιολογίες, ποιές είναι αυτές, σε τι συνίσταται η αντίφαση και από πού προκύπτει. Δεν έχει, όμως, εφαρμογή η παραπάνω διάταξη, όταν οι ελλείψεις ανάγονται στην εκτίμηση των αποδείξεων και, ιδίως, στην ανάλυση, στάθμιση και αιτιολόγηση του πορίσματος που εξάγεται απ' αυτές, γιατί στην κρίση του αυτή το δικαστήριο προβαίνει ανέλεγκτα κατά το άρθρο 561 παρ. 1 του ΚΠολΔ, εκτός αν δεν είναι σαφές και πλήρες το πόρισμα και για το λόγο αυτόν γίνεται αδύνατος ο αναιρετικός έλεγχος. Δηλαδή, μόνο το τι αποδείχθηκε ή δεν αποδείχθηκε είναι ανάγκη να εκτίθεται στην απόφαση πλήρως και σαφώς και όχι γιατί αποδείχθηκε ή γιατί δεν αποδείχθηκε. Τα επιχειρήματα του δικαστηρίου που σχετίζονται με την εκτίμηση των αποδείξεων δεν συνιστούν παραδοχές, με βάση τις οποίες διαμορφώνεται το αποδεικτικό πόρισμα και, συνεπώς, δεν αποτελούν "αιτιολογία" της απόφασης, ώστε, στο πλαίσιο της υπόψη διάταξης του άρθρου 559 αριθμ. 19 του ΚΠολΔ, αυτή να επιδέχεται μομφή για αντιφατικότητα ή ανεπάρκεια, ενώ δεν δημιουργείται ο ίδιος λόγος αναίρεσης ούτε εξαιτίας του ότι το δικαστήριο δεν αναλύει ιδιαιτέρως και διεξοδικά τα επιχειρήματα των διαδίκων που δεν συνιστούν αυτοτελείς ισχυρισμούς, οπότε ο σχετικός λόγος αναίρεσης είναι απαράδεκτος. Στην προκειμένη περίπτωση, το Τριμελές Εφετείο Καλαμάτας με την προσβαλλόμενη 65/2015 απόφαση δέχθηκε τα εξής κατά το ενδιαφέρον μέρος της για τον έλεγχο της βασιμότητας του δεύτερου αναιρετικού λόγου. "Ακολουθώς, σύμφωνα με το κτηματολογικό διάγραμμα και τους κτηματολογικούς πίνακες, που προσκομίζει και επικαλείται το υπόχρεο σε αποζημίωση Ελληνικό Δημόσιο, τμήματα του ακινήτου με ΑΚΠ 332, συνολικού εμβαδού 2.803,30 τετρ. μέτρων καθώς και τμήματα του ακινήτου με ΑΚΠ 330, συνολικού εμβαδού 3.665,60 τετρ. μέτρων δεν αποζημιώνονται, καθόσον θεωρείται ότι λόγω της απαλλοτρίωσης και της παρεχόμενης σ' αυτά ωφέλειας οι ιδιοκτήτες τους αυτοαποζημιώνονται. Ωστόσο, όπως και τελεσίδικα κρίθηκε με την ανωτέρω υπ' αριθμ. 93/2013 απόφαση του Δικαστηρίου τούτου η εκτέλεση του ανωτέρω συγκοινωνιακού δικτύου (αυτοκινητόδρομου), ανεξαρτήτως των γενικότερων πλεονεκτημάτων για τους αιτούντες και τους κατοίκους της περιοχής αλλά και τους λοιπούς χρήστες της οδού, υπό το πρίσμα της συντομότερης μετακίνησης ανθρώπων και μεταφοράς αγαθών, επειδή το συγκεκριμένο τμήμα του (χ.θ. 0+000 έως 11+844,65) κατασκευάζεται με μεταλλικά στηθαία ασφαλείας και θα είναι υπερυψωμένος σε ολόκληρο σχεδόν το μήκος του (κλειστός αυτοκινητόδρομος), τα προαναφερόμενα ακίνητα δεν αποκτούν κατά άμεσο τρόπο πρόσωπο και πρόσβαση σ' αυτόν, συνεπώς οι αιτούντες δεν θα

αποκτήσουν άμεση ωφέλεια ως παρόδιοι σε διανοιγόμενη εθνική οδό ιδιοκτήτες και επομένως δεν υποχρεούνται σε αποζημίωση τρίτων ιδιοκτησιών ούτε σε αυτοαποζημίωση". Με βάση τις παραδοχές αυτές το Εφετείο έκρινε δεκτή ως κατ' ουσίαν βάσιμη την από 27-7-2014 αίτηση των αναιρεσιβλήτων και απέρριψε ως κατ' ουσίαν αβάσιμη την με τις προτάσεις ασκηθείσα ανταίτηση του αναιρεσειόντος με την αιτιολογία ότι δεν συντρέχει για τα ακίνητα των αναιρεσιβλήτων που απέμειναν μετά την απαλλοτρίωση το τεκμήριο της ωφελείας. Με τις παραδοχές του αυτές το Εφετείο δεν παραβίασε εκ πλαγίου τις προαναφερόμενες ουσιαστικού δικαίου, νομικές διατάξεις, τις οποίες ορθά ερμήνευσε και εφάρμοσε, ενώ διέλαβε την απόφασή του σαφείς, επαρκείς και χωρίς αντιφάσεις αιτιολογίες, ως προς τα ζητήματα που έχουν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης, οι οποίες στηρίζουν το αποδεικτικό του πόρισμα, ώστε να καθίσταται εφικτός ο αναιρετικός έλεγχος ως προς την ορθότητα ή μη της εφαρμογής των διατάξεων αυτών και, συγκεκριμένα, ως προς την ανυπαρξία ωφελείας στα τμήματα των ιδιοκτησιών των αναιρεσιβλήτων που εναπομένουν μετά την αναγκαστική απαλλοτρίωση που επιβλήθηκε από το αναιρεσείον, κατ' ανατροπή του μαχητού, πλέον, τεκμηρίου ωφελείας των ιδιοκτητών των πιο πάνω ακινήτων και, συνεπώς, δεν στερείται από νόμιμη βάση. Ειδικότερα, με κριτήρια, καθοριστικά της έλλειψης άμεσης ωφελείας αυτών, που αφορούν, κυρίως, τη μη απόκτηση, από τα εδαφικά τμήματα που εναπομένουν μετά την απαλλοτρίωση, προσώπου στον διανοιγόμενο "κλειστό" αυτοκινητόδρομο με μεταλλικά στηθαία ασφαλείας και υπερυψωμένο σε ολόκληρο σχεδόν το μήκος του ή εν πάση περιπτώσει, τη δυσχέρεια της άνετης και άμεσης πρόσβασής τους σ' αυτόν κατέληξε στο σαφές και επαρκές αποδεικτικό πόρισμά του ότι οι απαλλοτριωμένες επίδικες ιδιοκτησίες δεν αποκόμισαν καμία ωφέλεια από την απαλλοτρίωση και τη διάνοιξη της εν λόγω οδού, και ότι δεν υφίσταται γι' αυτές τεκμήριο ωφελείας από την απαλλοτρίωση και τη διάνοιξη της παραπάνω οδού, παρά όσα για το αντίθετο υποστηρίζει το αναιρεσείον. Ειδικότερα το τελευταίο με τον δεύτερο λόγο της αναιρέσεως αποδίδει στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση πλημμέλειες από τον αριθμό 19 του άρθρου 559 ΚΠολΔ, επικαλούμενο ότι φέρει μη νόμιμη άλλως ανεπαρκή αιτιολογία, διότι θέτει προϋπόθεση ωφελείας των αναιρεσιβλήτων αποκλειστικά το εάν αποκτούν πρόσωπο στον διανοιχθέντα αυτοκινητόδρομο κάτι όμως που με βάση το νόμο δεν μπορούσε να συμβεί ως οδού ταχείας κυκλοφορίας. Κατά συνέπεια ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως είναι αβάσιμος, σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν και πρέπει να απορριφθεί. Κατ' ακολουθία των ανωτέρω η κρινόμενη αίτηση αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί και να καταδικαστεί το αναιρεσείον που νικήθηκε στην πληρωμή των δικαστικών εξόδων των αναιρεσιβλήτων, που κατέθεσαν και προτάσεις (άρθρο 176, 183, 189 παρ. 1, 191 παρ. 2 ΚΠολΔ) μειωμένων όμως κατά το άρθρο 22 παρ. 1 ν. 3693/1957, δοθέντος ότι η αποκλείουσα την εφαρμογή του εν λόγω άρθρου διάταξη του άρθρου 18 παρ. 4 του ν. 2882/2001, δεν έχει εφαρμογή στη δίκη της αναιρέσεως, στην οποία εφαρμόζονται, όσον αφορά στη δικαστική δαπάνη, οι διατάξεις των άρθρων 173 έως 193 του ΚΠολΔ (άρθρο 22 παρ. 3 ν. 2882/2001).

ΓΙΑ

ΤΟΥΣ

ΛΟΓΟΥΣ

ΑΥΤΟΥΣ

Απορρίπτει την από 24 Μαρτίου 2016 και με αύξοντα αριθμό καταθέσεως .../2016

αίτηση αναιρέσεως του Ελληνικού Δημοσίου για αναίρεση της 65/2015 απόφασεως του Τριμελούς Εφετείου Καλαμάτας. Και Καταδικάζει το αναιρεσεϊόν Ελληνικό Δημόσιο στην πληρωμή των δικαστικών εξόδων των αναιρεσιβλήτων 1) Α. Μ. του Δ., 2) Μ. χήρας Ν. Χ., 3) Σ. Π. του Ι. και 4) Ε. Π., τα οποία ορίζει στο ποσό των τριακοσίων (300) ευρώ. ΚΡΙΘΗΚΕ και αποφασίσθηκε στην Αθήνα στις 12 Ιανουαρίου 2018. ΔΗΜΟΣΙΕΥΘΗΚΕ στην Αθήνα σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του στις 2 Φεβρουαρίου 2018.

Η
Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ